

Posudek diplomové práce

Bc. Lucie Hlavová, *Francouzské lexikální výpůjčky v italštině. Diachronní pohled.* Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2013, 115 stran včetně příloh.

Lucie Hlavová se ve své diplomové práci rozhodla navázat na téma, kterým se už částečně zabývala i v práci bakalářské, avšak tentokrát pochopitelně v daleko větším rozsahu jak teoretickém, tak empirickém. Pokusila se výpůjčky z francouzštiny pojmout v celkovém diachronním pohledu, jenž vrcholí analýzou období, během něhož je příliv galicismů největší, totiž po celé 19. století. Soubor francouzských slov z této doby pak podrobila zevrubné analýze, ve které nechybí zamyšlení nad problémy s datací, otázka míry adaptace a problematika lemmat, která pronikla do italštiny ve více než jedné podobě. Tuto poslední otázku pak diplomantka zkoumá na základě reálné frekvence v současné italštině pomocí dvou velkých korpusů (*La Repubblica* a *ITenTen*). Této poctivé empirické části předchází samozřejmě také teoretický úvod, v němž autorka charakterizuje fenomén výpůjčky v rámci obecné teorie jazykového kontaktu. Lze říci hned na začátku, že základní zadání práce tak bylo beze zbytku splněno.

Diplomová práce má jednoduché a přehledné rozvržení do čtyř kapitol. V první autorka prezentuje obecný rámec jazykového kontaktu, přičemž se drží jedné z několika současných příruček (Yaron Matras, *Language Contact*, 2009). To jí zajišťuje v podstatě homogenní terminologii a jednotný úhel pohledu, který by se maximalistickým pojednáním o veškeré dostupné literatuře mohl vytratit. Výpůjčka se tak dostává do náležitého kontextu, kde je jedním z možných důsledků právě obecně fungujícího jazykového kontaktu. Druhá kapitola je jakýmsi diachronním „přeletem“ nad všemi obdobími, během kterých francouzská slova do italštiny pronikala (od 12. po 19. století). Třetí kapitola pak blíže popisuje vybraný časový úsek a nabízí celkovou analýzu doložených výpůjček (z hlediska fonetické a morfologické adaptace a z hlediska slovnědruhového). Poslední kapitola uvádí korpusová data u slov, která slovníky obvykle registrují ve dvojí podobě (např. *routine* vs. *rutina*), a odhaluje tak reálný úzus toho či onoho tvaru. Práci uzavírá resumé v češtině a v italštině, soupis použité literatury a příloha, v níž nalezneme seznam všech analyzovaných výpůjček.

V tomto celkovém rozvržení je diplomová práce Lucie Hlavové naprosto v pořádku, avšak v některých konkrétních pasážích (někdy samozřejmě jen v bezvýznamných detailech) jsou některé obsahové či formální nepřesnosti, ke kterým bych se teď rád vyjádřil.

1) Zdá se mi, že v přehledu výpůjček od 12. do 18. století by bylo dobré uvést alespoň pár příkladů. Každé století je uvedeno přehlednou tabulkou s celkovým počtem daných slov, ale (např. u 12. a 13. stol.) v textu není uveden ani jeden příklad.

2) Na s. 57–60 je výčet typických francouzských sufixů (*-age*, *-tion*, atd.), které tu jsou však prezentovány jako koncovky mužského a ženského rodu. Myslím, že tu diplomantka ve snaze postihnout jev, o kterém už předtím mluvila na s. 19–20, poněkud nešťastně směšuje flexi s derivační morfologií na jedné straně, na straně druhé pak právě to, co definovala jako *formule di conversione automatica* (dle Morgana, S. 1994). Zdá se mi, že přesnější formulace by měla definovat tyto prvky jako derivační afixy, jež jsou vybaveny i informací o rodu (např. *-tion* jakožto sufix s inherentním rodem ženským), a zároveň jako afixy, které v procesu výpůjčky podstupují právě onen automatický přechod k též afixům v italštině.

Tolik jen k obsahovým nepřesnostem; pokud jde o formální stránku, je třeba říci, že celkové rozvržení práce je sice perfektní (organizace kapitol, jejich obsah apod.), ale celkovou kvalitu poněkud snižuje jazyková úroveň.

3) V některých pasážích je formulace těžkopádná, komplikovaná (např. na s. 51 „...avšak co stále platí, ...“). Podobně rušivě působí i invariabilní forma italských příjmení

tam, kde by jejich skloňování bylo naprosto v pořádku (např. na s. 31 „...který si od Giacoma Leopardi získal...“ – srov. na téže straně pak korektně „Alessandra Manzoniho“).

4) Osobní zaujetí tématem vede autorku k volbě lexikálních prostředků, které vyznívají až příliš subjektivně (zejména tam, kde bychom žádné hodnocení neočekávali), např. na s. 90 „dávám za vinu mluvčím“ (neutrálně spíš „přičítám“).

5) Bohužel se v textu občas setkáme i s chybami, které by zde figurovat neměly (např. od s. 21 a dále u nadpisů tabulek „z doloženými výskyty“; na s. 14 dole „splňovaly“, na s. 63 nahoře „neprošli“).

6) Poslední „vadou na kráse“ této jinak zdařilé práce je jazykově nezdařilé résumé v italštině a anotace v angličtině. Na italském *riassunto* je patrný velký vliv české verze; u anglického abstraktu je bohužel zcela korektní jen formální struktura.

Přestože je tedy diplomová práce Lucie Hlavové obsahově i formálně velmi zdařilá, musím ji s ohledem na výše zmíněné jazykové „prohřešky“ prozatím hodnotit jako **velmi dobrou**. V každém případě ji však jednoznačně k obhajobě doporučuji.

V Českých Budějovicích dne 27. 5. 2013

.....
doc. Mgr. Pavel Štichauer, Ph.D.
vedoucí diplomové práce